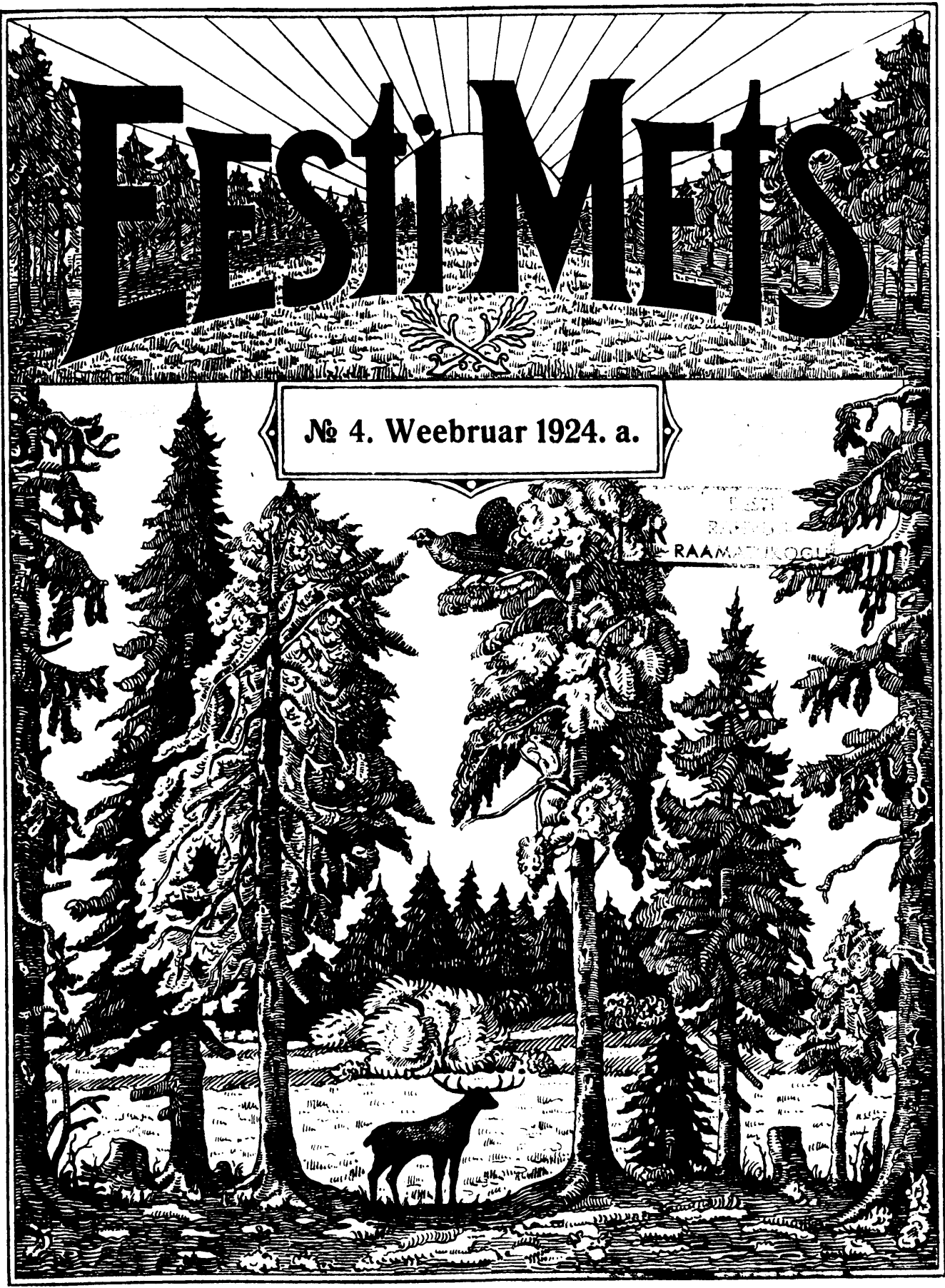

ESTI METS

№ 4. Webruar 1924. a.

RAAMATULOGLU

Metsamaterjalide oksjon.

Suusõnalisel enampakkumisel müüakse:

20. weebr. s. a. kell 12 p. Tartu maakonna metsäülega kantseleis Tartus, Riia tän. nr. 41:

- 1) Halliku metskonnas, Ruskawere wahtkonnas asuwad 400 kantsülda (metsasülda) kuiwi kuuse küttepuid, 4 üksuses, alghinnaga 2010 mk. kantsüld.
- 2) Kalawere metskonnas, Helmiku wahtkonnas asuwad umbes 3700 okaspuupalki, umbes 36.670 kantjalga, alghinnaga 25 marka kantjaig.
- 3) Samas metskonnas, Ammeluha wahtk. asuwad umbes 1990 okaspuupalki, umbes 27.200 kantjalga, alghinnaga 27 mk. kantjalg.

19. weebr. s. a. kell 12 päewal Sutlema metskonna metsäülega kantseleis, üle Kohila:

Sutlema metskonnas asuwad sega-küttepuid:

- 1) Sooba wahtkonnas 13⁹/₁₂ kantsülda, alghinnaga 3250 marka kantsüld.
- 2) Tuula wahtkonnas 5¹¹/₁₂ kantsülda, alghinnaga 3175 marka kantsüld.

18. weebr. s. a. kell 12 päewal Türi metskonna metsäülega kantseleis, üle Türi:

- 1) Türi metskonnas, Naerisaare wahtkonnas asuwad umbes 582 kuiwa okaspuupalki, umbes 5600 kantjalga, 2 üksuses, alghinnaga 27 marka kantjalg.
- 2) Samas metskonnas, Präma wahtkonnas asuwad umbes 100 kuusepalki, umbes 1000 kantjalga, 1 üksuses, alghinnaga 30 marka kantjalg.
- 3) Samas metskonnas, Kasemetsa wahtk. asuwad umbes 700 okaspuupalki, umbes 7000 kantjalga, ühes üksuses, alghinnaga 32 marka kantjalg.
- 4) Kolu saeweskis asuwad 0,338 standart kaseplanke ja laudu, ühes üksuses, alghinn. 4398 mk.

19. weebr. s. a. kell 12 p. Harju maak. metsäülega kantseleis, Tallinnas, Suur Roosikrantsl t. nr. 12:
Triigi metskonnas asuwad umbes 1848 okaspuupalki, umbes 23.947 kantjalga, 6 üksuses, alghinnaga 14 marka kantjalg.

Pakkumisest osawõtjatel tuleb enne pakkumise algust ajutisele oksjonikomisjonile 10% pakutawa üksuse alghinnast kautsjoniks sisse maksta. Lähemaid teateid müügile tulewate materjalide kohta saab metsade peawalitsuse tööstusosakonnast ja wastawatelt maakonna ning metskonna metsäülematelt.

Metsade peawalitsus.

Metsaoksjonid.

Enampakkumisel müüakse:

1) 27. weebuaril 1924. a. Rakwere wallamajas:

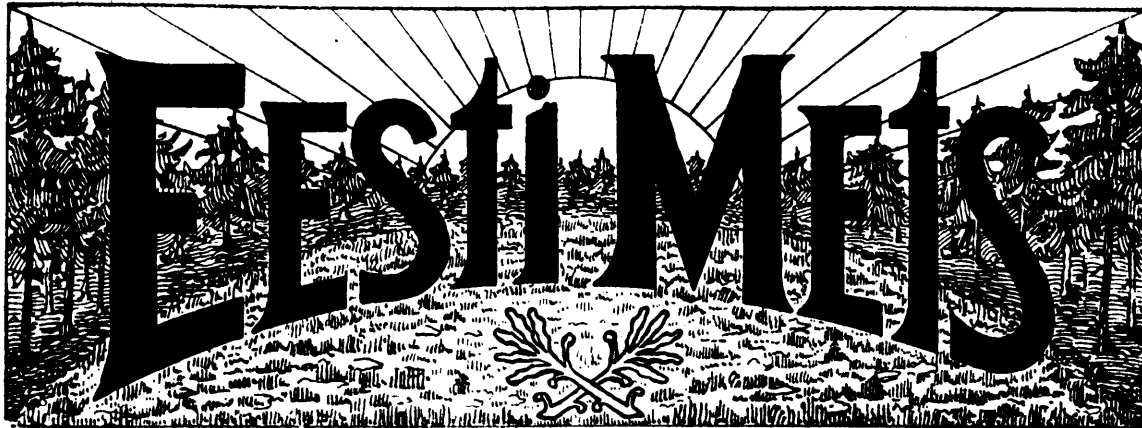
a) **Sagadi** metskonnast 750 tuulemurtud puud 9 üksuses, hinnatud 147.194 mk.

b) **lisaku** metskonnast 355,59 tiinu 116 tükis, hinnatud 5.079.055 mk.

2) 28. weebuaril 1924. a. **Kabala** wallamajas, Kabala metskonnast 4,49 tiinu 6 tükis, hinnatud 221.126 mk.

Ligemaid teateid müügile tulewate metsatükkide üle annawad kohalikud metsäülemad ja metsade peawalitsus Tallinnas, Toomkiriku plats nr. 3.

Metsade peawalitsus.

Metsa- ja jahiasjanduse ajakiri.

Tellimise hind:

1 aasta peale 300 marka, 1/2 aasta peale 165 marka, üksik number 15 mk. Väljamaale aastas 400 mk. Toimetuse ja taituse: Metsade Peavalitsuse juures, Tallinnas.

Kuulutuste hind:

1 lehek. 2000 marka, 1/2 lehek. 1000 marka, 1/4 lehek. 500 mk. Tekstis ja kaanel 50% kallim. Aadr. liht- ja rahasaadetustele: Ajakiri „Eesti Mets“, Tallinnas.

Nr. 4.

15. veebruar 1924.

4. aastakäik.

Metsaametniku palgamaa.

Ennisaare metskonna metsnik oma palgamaa peal.

(Meeswõtte on tehtud 6. nov.—1923 a.)

Metsasaasjandus.

Metsa kasvatäigu uurimised 1923. a. metsaforralduse juures.

Ed. Schabat.

1. Töötäingimised.

Läinud aasta wälisistööde hooajal, 1. maist kuni 1. novembrini, on 98.000 hektari E. w. metsaforralduse juhatuskirja järele täis- metsaforralduse töid tehtud, mis riigile maksma tuli ümmarguselt 6.100.000 marka, s. o. keskmiselt ä 63 mk. hektarilt, s. o. umbes 3 korda kallimalt kui 1922. a. metsaarwestamise tööd (ä 23 mk.), umbes 4 korda kallimalt kui 1921. a. metsaarwestamise tööd (ä 16 mk.), umbes 5 korda kallimalt kui 1920. a. metsaarwestamise tööd (ä 13 mk.).

Sellest wördlusest on näha, kui wõrd metsaforralduse tööd on intensiivsemad metsaarwestamisest.

Töökohtade kaupa jaguneb kogutööpind järgmiselt:

Värnu maak., Wõlhweti, Surju, Hallingu metstkonnas, 5 metсанд. — 40.200 hkt.

Wiljandi maak., Kaawere, Põltsamaa, Niinsa, Tarwastu metstkonnas, 11 metсанд. — 30.000 hkt.

Vääne maak., Saapsalu, Wigala, Mõtju metstkonnas, 7 metсанд. — 27.500 hkt.

Sarju maak., Wääna metstkonna Ketta-Joa park 1 metсанд. — 300 hkt.

Kokku 4 maak., 11 metst. 24 metσανtkku — 98.000 hkt. (millest 3 poolelt).

Töödest osawõtjaid tehnikere oli 25. Nendest 5 salgailemaid, 5 takseerijaid ja 15 maamõõtjaid, — nii et tehtud tööpinnast tuleb keskmiselt 1 salgailema kohta liqi 20.000 hkt., 1 takseerija kohta liqi 20.000 hkt., 1 maamõõtja kohta liqi 6600 hkt.

Metsade peawalitsusele esitatud 1923. a. töökäigu aruande järele on tarwitatud 2299 maamõõtja ja 1008 taksaatori-tehnikeri päewa, kokku 3307 tehnikeri päewa.

Kogutööpinnast on E. w. metsaforralduse juhatuskirja § 2 järele: 30% I järku, metsa turutingimiste poolest, 70% II järku, metsa turutingimiste poolest.

Urvesse wõttes tarwitatud taksaatorite ja maamõõtjate wälisistööpäemi ja wõrrel-

des saawutatud resultaate juhatuskirja § 12 töönormidega, leiame et 1923. a. tööd mitte ei wasta algforraldusele era lihtrewisjoni normidele, waid lähenewad segarewisi- joni normidele, s. o. rewisjoni, mille lihtsus on segatud paljude algforralduse tööde täitmisega. Näiteks:

1) üldpiiride ja kwartalisihtide koguni uuesti üleswõtmine,

2) osaline kwartalisihtide uuesti läbi- raiumine, endise kwartalwõrgu täiendamiseks,

3) koorni uus ja täielik puiestitkude ja teiste osade eraldamine, metsa takseerimine ja kasvatäigu uurimine,

4) kõikide planiшетide ja puiestitkuplaa- nide uuesti kokkuseadmine,

5) täitja uue majanduskawa kokkusead- mine.

1923. a. kewade, juuni ja sügis olid õige weesised ja mitme kuu jooksul iga kuu 30 päewast jadas 20—25 päewa wihma, mille tagajärjel kõik madalamad kohad wees ujusid ja tööde wälisistingimised kõige raste- mad nii maamõõtjatele kui ka taksaato- ritele olid.

Kui maamõõtja sirgejoonelise mõõtmise juures sunnitud oli sageasti kuni nabani weest läbi minema, siis jooksis wesi töö juures ka taksaatorile suhu, s. o. maaproowi augud jooksid wett täis, enne kui maafi- hid nõutawa sügawuseni läbi nuriti; takseerikirjelduse abrisid, proowi klupeerimis- lehed ja mudeli mõõtmisblangid rikkusid wihma mõjul, jellega nende edasikasutamist takistades.

Peale selle raskendasid taksaatori töid ka sihemised ehk tehnilised tingimised: endise majanduse kõlblikkude kawade täie- lik puundumine. Kui aga koha peal leidus ka mõni safsakeelne wana majanduskawa, siis kõige tähtsam alus, s. o. wäterinā oli siin erandita lihtsalt awalda- tud, aga mitte kuuagi tehnilis-

felt põhjendatud. Sarnane seisukord fundis 1923. a. metsakorraldajaid uue majanduse alusmüüri koguni „tabula rasa“ ja juurest peale üles ehitama, s. o. alates kõige põhjalikumalt kasvukäigu uurimisest, nagu alkorralduski seda teeti.

Nagu öeldud, metsandikke, s. o. territoriaalselt iseseisvaid majapidamise üksusi oli 24. Igas metsandikus oli ette näha vähemalt kahe majanduse loomist, s. o. vaskpuu ja lehtpuu, enamasti aga 3, eraldades V boniteedi mändi isearalisse majandusse ja mõnikord isegi 4; sel juhul misel kui peale seda männi- ja kuusepuestikud oma iseloomu ja suurte pindade tõttu nõudsid lahutamist majanduste kaupa.

Nii oli siis taksaatorite ülesanne: 60—70 majandusele rateringide määramiseks metsa kasvuikäigu uurimist läbi viia.

Iga majanduse rateringi põhjendamiseks, E. w. metsaf. juht. § 25 nõuab normaaltingimistel vähemalt 6 proovide võtmist, s. o. valmitas, küpses ja üleseisnud met-sas a 2 proovi igas vanaduse klassis. 60 majandust nõudsid siis umbes 360—420 proovi, mis aga käesolevale taksaatorite arvule juba oleks üle jõe käinud. Sellepärast leppiti ainult ühe prooviga iga ühe uurimisaluse vanaduse klassile, koku 3-ga ja ülesandeks tehti töö hooajal umbes 200 proovi võtta, s. o. 10 takseerija peale arvatud (5 salgaül. 5 tak.) keskmiselt a 20 proovi.

Selle minimaalse ülesandega taksaatorid asusid metsatööle. Siin neid ootasid ja võtsid vastu suured üllatused, mis otsitavatest normaal kasvuütingimistest kaugele kõrwale kalbusid ja taksaatorid fundisid seda uurima, mis nad kohapeal leidsid, aga mitte seda, mis nad otsisid.

Teatavasti avaldab iga taksaator kasvu-käigu objektile kolm peandumist. Selleks peab puestik olema:

- 1) ühewanadusline ehk regulaarne,
- 2) puude lõikepinna summa kohta tänu-ses 1,0 ehk normaalne,
- 3) koosseisu poolest puhas, s. o. ühest puuseltsist,
- 4) peale selle on muudugi soovitam, et puestikku elus ei oleks juhtunud mingisuguseid äkilisi hüppeid ei mitnuse poole, nagu tulekahju või putukate wigastused ja

veeputused; ega plussi poole, nagu näitu-feks kraavitamise mõju.

Nii waatas selle asja peale ka kuulus kasvuikäigu uurija ja normaaltabelite kok-fuseadja Vargas de Bedemar. Minu otse-kohele küsimise peale, kas viimane ei inter-poleerinud oma eesmärtide alla ka irregu-laarseid, anormaalseid ja segapuestikke, neist kõrwalist mõju osavalt kõrwaldades, wastas Peeterburi metsainstituudi prof. Orlow 1913. a. eitawalt: „Kõik tabelite kok-fuseadmiseks uuritud ja tarwitatud puies-tikud olewat nimelt regulaarseid, normaal-seid ja puhtad olnud.“

Kümme aastat tagasi kuulsin seda se-letust kadefusega ja imestasin, et Vargas de Bedemar'il on korda läinud nii palju puestikke leida, mis tema nõudmistele nii täielikult wastasid. Läinud aasta uuri-mistel mäletasin prof. Orlowi seletust juba tehnilise waluga, nähes kuidas meie taksaatorid kohati koguni tagajärjeta jahti pidasid normaalpuestikude peale, milles ma isegi 32 proovi kohta osa võtsin.

Uuritud proovide koguarv on 192.

Uuritud mudelipuude koguarv on 678.

Võpulistikult läbitõõbtatud on 180 proovi, kuna 12 olid n. n. silmamõõdu kõwendamise proovid, kus puud klupeeriti ainult taga-wara kätteisaamiseks.

Viimaseid kõrwale jättes waatame, mis-jugused tehnilised tööttingimised olid nende 180 proovi võtmise juures. Puuseltside ja boniteedi klas-side kaupa on need proovid järgni-selt jaotatud:

Tabel nr. 1.

Bonit.	Mänd	Kuuff	Kaif	Seab	Muupleht	Lamm	Kokku	%
I	5	11	13	12	—	—	41	22
II	7	19	8	—	—	—	34	19
III	20	16	10	—	2	1	49	27
IV	16	3	11	—	—	1	31	18
V	22	—	3	—	—	—	25	14
Kokku	70	49	45	12	2	2	180	100
	39%	27%	25%	7%	1%	1%	100	

Peale Keila-Joa pargi liitvael mäe-
terra ssi l võetud 6 proovi on kõik teised
III, IV, V boniteedi 99 proovid madala
luhaterra ssi niiste, märia ja wessie
maapinna esitajad, kuna I, II boniteedi 75
proowide asupaigaks oli tsekmise põllu-
terra ssi röst ja värste maapind.

Nii siis 55% wessit ja 45% kuiva tööd.

Puuseltside kaupa walitsewad küll män-
niproovid (39%). Kuid nendest 22 V bo-
niteedi männiproowi maha arwates ja kuu-
seproowide arwele, I, II boniteedi kuuse
maapinnal kaswawa ajutise tiitibi wõsast-
kase ja haawa proowe juure lsfades, ja-
me kuuse maapinnal võetud proowide ena-
muse.

Ülalnimetatud proowi põhindnete seast
saame uuritud puuestikkude koosseisu puh-
tuse kohta selge ülevaate järgmisest ta-
belist nr. 2:

Tabel nr. 2.

Boniteet	Mänd		Kuust		Kast		Haab		M.lepp		Tamm		Kottu	
	puhas	fega	puhas	fega	puhas	fega	puhas	fega	puhas	fega	puhas	fega	puhas	fega
I	1	4	8	3	8	5	5	7	—	—	—	—	22	19
II	5	2	11	8	2	6	—	—	—	—	—	—	18	16
III	18	2	7	9	4	6	—	—	1	1	1	—	31	18
IV	7	9	1	2	5	6	—	—	—	—	—	1	14	17
V	16	6	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	18	7
Kottu	47	23	27	22	21	24	5	7	1	1	2	—	103	77
													57%	43%
Kõik kottu	70		49		45		12		2		2		180	

Nagu tabelist nr. 2 näha, kõige „jahwida-
mise“ peale waatamata, 180 proowist leibus
kohapeal ainult 57% puhtaid, kuna 43%
on sunniviisil segapuuestikkudes võetud, et
raieringil siin mitte koguni põhjendamata
jätta.

108 puhas = proowidest on enamuse:
puuseltside järele, männil — 47 proowi,
boniteetide „ III fl. — 31 „
77 fega = proowidest on enamuse:
kastel — 24 proowi,
boniteetide järele, I fl. — 19 „

Sarnased materjaalid sünnitawad mui-
dugi taktistusi üldistamise katse juures, sest
et iga puuselti kaswukäigu peale mõjuvad

teiste tsektide juuresegud koguni teistki kui
enesesugune ümbrus.

Kõige suuremaks üllatusets tassaatoritele
oli aga mitmes metsandikus normaal-
jete puuestikkude puudus.

Järgmisest tabelist nr. 3 on samad proo-
wid täiuse astmete kaupa jaotatud.

Tabel nr. 3.

Puuseltis, boniteet	10	09	0,8	0,7	0,6	0,5	0,4	Kõifi
mänd I	3	1	—	1	—	—	—	5
II	5	1	1	—	—	—	—	7
III	6	6	2	5	—	—	1	20
IV	10	2	2	2	—	—	—	16
V	13	1	5	1	—	2	—	22
Kottu	37	11	10	9	—	2	1	70
kuust I	7	2	2	—	—	—	—	11
II	9	3	3	3	—	1	—	19
III	7	4	2	1	2	—	—	16
IV	3	—	—	—	—	—	—	3
Kottu	26	9	7	4	2	1	—	49
kast I	4	3	4	1	—	—	1	13
II	4	2	1	—	1	—	—	8
III	5	1	3	—	—	1	—	10
IV	6	1	—	2	1	1	—	11
V	1	1	1	—	—	—	—	3
Kottu	20	8	9	3	2	2	1	45
haab I	6	3	2	1	—	—	—	12
m.lepp II	2	—	—	—	—	—	—	2
tamm III	—	—	1	—	—	—	—	1
IV	—	—	—	—	1	—	—	1
Kõik kottu	91	31	29	17	5	5	2	180
%	50%	17%	16%	10%	3%	3%	1%	100%

Nagu tabelist näha, on kohapeal ainult
50% normaalpuuestikke leitud, kuna 50%
on lõhutud täiusega.

Sarnase nähtuse põhjuseks pole mitte
uuritud puuestikkude kõrge wanadus, kus
nende täius loomulikult hakkab lagunema,
waid kauaaegne paremate ja jämedamate
palgipuude wäljawõtmise endiste mõis-
nikkude ajal. Selle kohta ma leidsin Vääne
maakonnas, Mõisu metakonnas huvitawa

tõendusdokumendi, nimelt 26 aastat tagasi, 1897. a. saksa keelse majanduskava, mille on tõlku seadnud Oberförster Suhu ja milles sõna-sõnalt on öeldud:

„Die Bestände sind lückenhaft, weil die guten Bestände bilden den Hölzer herausgeschlagen wurden beim Sleeperhieb auf dominierende Stämme.“

Samajuguse tõenduse leiame dr. Willsoni 50 a. tagasi, 1872. a., välja antud raamatust, „Streifzüge durch die baltischen Provinzen“ — Võltsamaa ja Väandra metsade kohta, nimelt:

„Man hat bisher immer nur die dominierenden Stämme herausgehauen und das unterdrückte Holz stehen gelassen.“

Sarnastes priestikludes oli aga taksator suunitud 50% oma proovidest mahutama, mis muudugi jooksa ja kestmise juurekasvu kohta koguni ebanormaalselt vahetorda suunitas.

Kolmandast proovide põhindudest wanaduse kohta said taksatorid alguses metfas kõige kergemalt üle.

Wanaduse klasside kaupa on proovid (okas- ja tamme- a 20 a., teised lehtpuud a 10 a.), — järgmiselt jaotatud:

Tabel nr. 4.

Puuselts ja boniteet	Wanaduse klassid										Kotku proove
	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X		
Mänd											
I	—	—	2	2	—	1	—	—	—	—	5
II	—	—	1	3	3	—	—	—	—	—	7
III	—	2	3	6	4	5	—	—	—	—	20
IV	—	1	3	5	4	—	2	—	—	1	16
V	—	—	4	5	5	6	2	—	—	—	22
Kotku	—	3	13	21	16	12	4	—	—	1	70
Kuusk											
I	1	3	2	5	—	—	—	—	—	—	11
II	—	4	4	6	3	2	—	—	—	—	19
III	—	—	4	6	4	2	—	—	—	—	16
IV	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	3
Kotku	1	7	11	17	8	5	—	—	—	—	49

Puuselts ja boniteet	Wanaduse klassid										Kotku proove
	I	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X		
Kast											
I	—	—	3	3	4	1	2	—	—	—	13
II	—	1	2	2	1	1	1	—	—	—	8
III	—	—	—	1	3	3	3	—	—	—	10
IV	—	—	—	2	4	3	2	—	—	—	11
V	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	3
Kotku	—	1	5	8	13	10	8	—	—	—	45
Saab											
I	—	—	1	4	1	5	—	1	—	—	12
Mustlepp											
III	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2
Tamm											
III	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Tamm											
IV	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Kõik tükid	1	11	31	50	38	32	14	2	1	1	180

Kuid lõhutud täisega puieestiku üksikud puud olid nuritava wanaduse klassi piires enam-vähem ühe wanadusliised. See oli aga tõesti kõige hädaohhtikum „Danaeri kuit“, mis pärastpoole proovide väljaarvamise juures kõige suuremat peavalu tegi. Selgus, et mõnes V, VI wanaduse klassis pärast valitseva rinnepuude (s. o. Kraft'i I, II kl. esitajate) väljavõtmist, — rõhutud rinne III, IV, V kõrguse klassi puud hakkasid, walguise küllust ära kasutades, viimase paarikümne aasta jooksul, oma kõhva kestmise juurekasvuga varustatud timbele hüglastuurt jookswat juurekasvu peale kasvatama.

Viimane oli mõnes 120–130 a. lõhutud täisega kuuse-puieestikus isegi veel 2–3 forda suurem kestmisest, kuna mitmed, muudeteks maharaiutud puud juba nende südamete maha tõttu surmatandidaatideks tunnustati.

Sarnane nähtus räägib mõne metsateadlase waatele vastu, nagu oleks pikaajaliselt rõhutud ja äravarjatud kuusepuudel sellega lõplikult nende juurekasvu suurendamise võim maha surutud.

(Järgneb).

Jahiasjandus.

Ülitsooli Kastre-Perawalla õpemetstonna linnustikust.

M. Härms.

4

Siblijatest lubrutasid tedred ning h-ra Raamotil õnneastas üht isalindu wara hommitul lubrutamise ajal maha lasta. Wanad kuusemetstas elutsewa metstise pesitamistohaga tutvustas meid h-ra dots. Mathiesen. Pesa oli samblasse noore kuuse warju tehtud, kust meie lignemisel emalind suure kahinaga ära lendas ja oma 8 suurt kirjut muna laitseta maha jättis.

Bartlastest ujus asula läheduses asuwa järwetse weepinnal üht sinikael-pardi (*Anas platyrhynchos* L.) isalind, kuna päew warem wõsas tituga piiratud kraawis piilpardi (*Anas crecca* L.) paari filmasime.

Röömlindude koosseis oli nii liitide mitmeseliduse kui ka esitajate poolest wäga waene. Pesitajad ainult mõned erilasewiud (*Pernis apiverus* L.) ja hiirewiud (*Buteo* b. *zimmermannae* Ehmke.) h-ra Raamot leidis ühe erilase- ja hiirewiu-pesa; mõlemad olid wanemate lastede otja ehitatud, esimeses elutsefid kaunis noored pojad, kuna wiimases üks muna leidis. Wiimase toimetas h-ra Raamot suure waewaga uuu otjast maha ning annetas zooлогия- muuseumile. Mõõdaminewalt nägime atula juures üht saali taga ajawat raudkulli (*Accipiter nisus* L.)

Elawat hundi patub selle metstonna piirides pesitaw meritotkas (*Haliaeetus abicilla* L.). Prof. G. Koppel'i ning dots. Mathieseni andmete järele, kes selle linnu pesitamistohu waatamas käisid, elutseb see totkas praegu Luutsna saare perapool kaswawa hiiglamänni otjas (selle puu ümbermõõt rinnalõrguses on 205 sm., tüwe juurest 320 sm.; puu kõrgus umbes 11 sülda ja wanadus 300—400 aastat). Endisel ajal pesis ta see lind Wääba saarel Kurbla ninal männi otjas, mille ümbermõõt on rinnalõrguses 310 sm., tüwe juurest 355 sm.. Pesa oli umbes 9½ sülla kõrgusel. Kurbla ninal olla ta 17 aastat pesitanud, aga üks aastat tagasi olla Luutsna saare pesitustohaks walinud. Pesa all leidis prof. G. Koppel sellest maha kukkunud, umbes hanesuuruse jurnud poja ning rohkesti imetajate ja lindude luid, muuseas jänese pealuu, joolure sääre- ning ristluud, aga ühtlasi ka linnu õketompe. Tänuaga tuleb meele tuletada, et h-ra

dots. Mathiesen, kui metstonna juhataja, selle linnu — olgugi et see rohkesti jahiloomi murab — oma laitse alla on wõtnud, nii et meritotka elamine Tartu maakonnas kindlustatud on ja sel mitte teiste hiiglaröömlindude saatust — kadumist — karta pole, waid loobuse mälestusmärgina edasi elada wõib.

Õdpuks olgu tähendatud, et selle kirjelduse peale mitte kui täieliku õpemetstonna linnustiku kirjelduse peale waadata ei tule; waid kirjeldus nende andmete põhjal totku seatud on, mida meil 3 päewa jooksul võimalik saawutada oli.

Linnutopograafilises suhtes wõib Järwseja linnustiku esiosa ülaltoodud andmete põhjal 8-sast topograafilisest seisutohast waadelda.

I. Kuusemetstas: suur kirjurahn (*Dryobates major* L.) — sagedasti, must rahn (*Dryocopus martius* L.) — kaunis harwa, punarind — kärbsenäpp (*Muscicapa parva* Bechet. L.) — kaunis sagedasti, harakas (*Pica pica* L.) — kaunis harwa, metswint (*Fringilla coelebs* L.) — t. sag., siisitene (*Spinus spinus* L.) — t. s., leuwitene (*Pyrrhula pyrrhula* L.) — t. h., kuusekäbilind (*Loxia curvirostra* L.) — t. h., porr (*Certhia familiaris* L.) — t. sag., must tihane (*Parus ater* L.) — t. harwa, põhjatihane (*P. atricapillus borealis* Selys) — sag., wäike pöösfalind (*Sylvia curruca* L.) — t. sag., lirstaja lehelinnute (*Phylloscopus sibilatrix* Bechst.) — sag., salu lehelinnute (*Ph. trochilus* L.) — sag., wäike lehelinnute (*Ph. collybita abictina* Nilss.) — t. harwa., kulpea-pöialpois (*Regulus regulus* L.) — sag., käblil (*Troglodytes troglodytes* L.) — t. sag., laulurästas (*Turdus philomelos* Brehm) — sag., wainurästas (*T. musicus* L.) — sag., punarind-lepalind (*Erithacus phoenicurus* L.) — sag., metstis (*Tetrao urogallus* L.) — t. h., täpiline tilber (*Totanus ochropus* L.) — t. h.

II. Männimetsas: meritotkas (*Haliaeetus abicilla* L.) üks paar, tägu (*Cuculus canorus* L.) — t. sag., õsorr (*Caprimulgus europaeus* L.) — t. sag., piirpääfute (*Apus apus* L.) — t. harwa, peoleo (*Oriolus oriolus* L.) — t. sag., metswint (*Fringilla coelebs* L.) — t. sag., nõmme-lõote (*Lullula arborea* L.) — t. harwa, tutt-

tihane (*Parus cristatus* L.) — t. sag., wäite lehelinnute (*Phylloscopus collybita abietina* Nilss.) — t. harwa, salu-lehelinnute (*Ph. trochilus* L.) — t. harwa, hoburästas (*Turdus viscivorus* L.) — t. harwa, punasaba-lepalind (*Eriothacus phoenicurus* L.) — t. sag.

III. Segametsab: hiirewii (*Buteo buteo zimmermannae* Ehmke) — t. h., tägu (*Cuculus canorus* L.) — t. sag., hall kärbsenäpp (*Muscicapa striata* Pall.) — t. sag., must kärbsenäpp (*Muscicapa hypoleuca* Pall.) — sag., punarind-kärbsenäpp (*M. parva* Bechst.) — t. harwa, hallwares (*Corvus cornix* L.) — t. h., pafnäär (*Garrulus glandarius*) — t. h., peoleo (*Oriolus oriolus* L.) — t. sag., metswint (*Fringilla coelebs* L.) — sag., talitsiititaja (*Emberiza citrinella* L.) — t. sag., porr (*Certhia familiaris* L.) — t. h., puutoristaja (*Sitta europaea homeyeri* Hart.) — t. sag., raswatihane (*Parus major* L.) — t. sag., jootihane (*P. palustris* L.) — t. sag., mustpea-pödsalind (*Sylvia atricapilla* L.) — t. h., wäite lehelinnute (*Phylloscopus coll. abietina* Nilss.) — sag., salu-lehelinnute (*Ph. trochilus* L.) — t. harwa, käblit (*Troglodytes troglodytes* L.) — t. harwa, hallrästas (*Turdus pilaris* L.) — sag., laulurästas (*T. philomelos* Brehm) — t. h., kurwits (*Scolopax rusticola* L.) — t. h.

IV. Lehtmetsab: tägu (*Cuculus canorus* L.) — t. h., wääntael (*Jynx torquilla* L.) — t. h., wäite kirjurahn (*Dryobates minor* L.) — t. h., roheline rahn (*Picus viridis* L.) — t. h., finiraag (*Coracias garrulus* L.) — t. h., hall kärbsenäpp (*Muscicapa striata* Pall.) — t. h., must kärbsenäpp (*M. hypoleuca* Pall.) — t. sag., hall (*Colocys monedula* L.) — t. h., peoleo (*Oriolus oriolus* L.) — sag., kuldnoff (*Sturnus vulgaris* L.) — t. h., metswint (*Fringilla coelebs* L.) — sag., roheline wint (*Chloris chloris* L.) — t. h., punarind-kanepilind (*Acauthis cannabina* L.) — t. h., ohakas (*Carduelis carduelis* L.) t. h., talitsiititaja (*Emberiza citrinella* L.) — t. h., puutoristaja (*Sitta europ. homeyeri* Hart.) — t. sag., raswatihane (*Parus major* L.) — sag., jootihane (*P. palustris* L.) — sag., mustpea-pödsalind (*Sylvia atricapilla* L.) — sag., aed-pödsalind (*Sylvia hippolais* L.) — sag., salu-lehelinnute (*Phylloscopus trochilus* L.) — sag., kääsulane (*Hippolais icterina* Vicill.) — sag., laulurästas (*Turdus philomelos* Brehm) — t. h.

V. Raieistikud: pruunselg õgijas (*Lanius collurio* L.) — t. sag., wäsa-ritsiitilind (*Lokustella naevia* Bodd) — t. sag., pruunselg-pödsalind (*Sylvia communis* Lath.) — t. sag., puutiur (*Anthus trivialis* L.) — t. sag., talitsiititaja (*Emberiza citrinella* L.) — t. sag.

VI. Pödlud: pödlõõke (*Alauda arvensis* L.) — sag., tiwitäts (*Oenanthe oenanthe* L.) — t. h., linawästriit (*Motacilla alba* L.) — t. h., ruttirääk (*Crex crex* L.) — t. h.

VII. Riidud: kiivitaja (*Vanellus vanellus* L.) — t. h., suur koovitaja (*Numenius arquatus* L.) — t. h., pödlõõke (*Alauda arvensis* L.) — t. sag., talitsiititaja (*Emberiza citrinella* L.) — t. h., tabatatäts (*Saxicola rubetra* L.) — t. sag., pruunselg-pödsalind (*Sylvia communis* Lath.) — t. h., jõgi-ritsiitilind (*Locustella fluviatilis* Wolf) — t. sag., tõrkja-roolind (*Aeroccephalus schoenbaenus* L.) — t. h.

VIII. Ehitused; räästapääsute (*Delichou urbica* L.) — t. sag., suitsupääsute (*Hirundo rustica* L.) — t. sag., fodumarblane (*Passer domesticus* L.) — sag., metswarblane (*Passer montanus* L.) — sag., kuldnoff (*Sturnus vulgaris* L.) — t. sag., linawästriit (*Motacilla alba* L.) — t. h.

Raigalinnud on: Metsis, teder, suur kirjurahn, wäite kirjurahn, must rahn, laaren, hallwares, pafnäär, fodumarblane, pödlwarblane, lewite, talwite, porr, puutoristaja, raswatihane, jootihane, tutt-tihane kulbpea-pödsalpoiss.

Rändlinnud on: Siniael-part, piilpart, kiivitaja, täpiline tilber, koovitaja, tiititaja, kurwits, meigas, meletas, hiirewii, wäite tonnakottas, merikottas, tägu, wääntael, finiraag, õdsorr, piirpääsute, suitsupääsute, räästapääsute, hall kärbsenäpp, must kärbsenäpp, punarind-kärbsenäpp, punasalg-õgijas, peoleo, kuldnoff, metswint, sookiur, puutiur, linawästriit, lambahänilane, pödlõõke, nõmmelõõke, mustpea-pödsalind, aed-pödsalind, pruunselg-pödsalind, wäite-pödsalind, wäite lehelinnute, salu-lehelinnute, lirisitaja lehelinnute, kääsulane, tõrkjaroolind, wäsa-ritsiitilind, jõgi-ritsiitilind, käblit, laulurästas, wainurästas, hoburästas, hallrästas, tiwitäts, tabatatäts, punasaba-lepalind ning punarind-lepalind.

Röömlinnud on: Raubkull, roheline wint, punarind-kanepilind, siititene, ohakas, kuusekääbilind, must tihane ja pödjatihane.

(Lõpp).

Jahipüüsi puhastamisest.

e. v.

Sagedasti leidub jaht-ajajirjades juhust, kuidas püüsi puhastada ja missuguste abinõudega seda waja teha. Isegi uusi puhastusaparate arwatakse wälja. Jälgides neid kirjeldusi, pean ütleva, et nad paberil kõik wäga kenad on, tegelikult elus aga oma otstarwet ei täida — ja jahimeeste püüsid roostetawad itka edasi...

Et püüsiraudu tõesti hästi puhastada, selleks peab rauad haakidest kruustangide wahetele kõwasti finni keerama, et võimalik oleks käega tugewasti nühtida. Kruustangide motad peab enne umbes 4 m/m. tina- ehk 2 m/m. punase wäspiletiga üle katma, muidu pigistab haakidese märgid külge. Siis mähitagu puhastamise kapi otja ümber puhast takku, niisutatagu õliga ja nühtagu raudu; jääb tropp lõwaks, liwatagu takku juure. Takustid peab nii kaua wahetama, kuni nad läkiti-puhataks jääwad. Padrunitambrid on waja samuti puhastada ja padrunite wäljalükkaja alune puhtaks pühkida. Siis keeratagu kapi otja ümber kerge puhast takutropp ehk kellel puhast willasjudi on, niisutatagu tropp wõi sudi puhta õliga, ja liwatagu raudades paar korda edasi tagasi. Niisama waja kõik metallejad õlise troppiga üle nühtida ja pärast puhta, pehme lapiga kergelt ära pühkida, ta lage peab igakord lapiga üle pühkima. Nõnda korralikult puhastades seisab püüsi aastate kaua uus. Enne jahileminekut peab kumbagisise rauda parajad takutropid panema, siis kapi takka lükkama, kuni eest otsast wälja. Peale selle waja rauad täitfa kuwaks nühtida. Olietatud raudadega ei tohi lastma minna (laseb halvasti).

On raudadesse tina- wõi roostetareduid tekkinud, siis wõib seda järgmiselt kõrvaldada: rauad kõwasti haakidest kruustangide wahetele finni, kapi otja ümber õige kõwa takutropp keerata, nii et hästi pingul raudada sees liigub; see tropp õliga üle niisutada, sinna peale natuke wiilitud rauapuru pulstata ja siis nühtida. See on üks parem puhastusabinõu. Rauapuru peab pehmest puhast rauast näri wiiliga wiilima ja sinna ei tohi ühtki tera liima

ega muud kõwa ollust jattuda. Tuhka, liima, klaasi ega sümürglit ei tohi tarwitada. Enne ilmasõda oli püüsi puhastamiseks teraswilla jaada, praegu ei tea üheda, kas seda on ja kas ta siis ka kõlbulik on. On aga rauad palju roostetanud, siis peab neid korralikus püüsi töötoas puhtaks puurida lastma ehk kui see igakord võimalik ei ole, siis krasitagu traatharjaga suur rooste lahti ja nühtagu rauapuruga üle. Sel wiisil wõib weel wana roostetanud püüsi puhast hoida.

Weel enam hoolt peab kuuliraua eest kandma: kui sinna roostetangud tekivad, siis jääwad nad sinna igawesti. Hoolsa puhastamisega wõib ainult hoida, et sügawamale ei roosteta. Kuuliraua peab ka kruustangide wahetele finni keerama. Mauerit ja teisi üheraudseid kuulipüüsi, mille haagid punduwad, wõib järgmisel wiisil kruustangide wahetele finni panna: wõetagu mõni wana raamat wõi hinnakiri, keeratagu kokku, painutatagu ümber püüsi, nii et otsad kruustangide wahetele ulatawad, hoiatagu ühe käega pealt finni ja teise käega keeratagu kruustangid finni. Kui raamat hästi pakis on, siis tõmbab see püüsi nii kõwasti finni, kui oleks kruustangidega kokku walatud. Kuuliraua kapi peab teras sees, puu ümber olema ja kapp peab pea sees keerdima. Troppi peab nii kõwasti raua sees nühtima, et takude peal sooned selgesti näha on. Reppi waja nii lükkata, et parema käega kapi peast, pahemaga aga kapi keskelt finni hoida, et ei murduks ja pahema käega peab ka aitama kapi mõbda sooni keerata. Ka kuuliraua puhastamise juures peab rauapuru tammitama. Kergelt üle soonte libistades jääwad soontepõhjad puutumata, kuhu siis rooste tekib. Ilma kruustangideta ei saa kunagi korralikult püüsi puhastada ja on soovitatav, kui wahel sellekohases töökojas põhjalikku puhastust lastakse teha.

Jahilt tulles ei tohi padrunid püüsi sisse jätta. Talwel külmast tulles on soovitatav püüsi pehme riide sisse mähtida ja peale seda, kui püüsi soenenud ja higistanud,

pubastus ette võtta. Püssi puhastamise õltsid on palju. Väga hea õli on ballistol, aga seda ei saa jahiriistade kauplused jelle kõrge hinnaga pärast pidada: tekitab ostjates nurninat. Peale ballistolit leidub ka teisi häid õltsid, nii et see puhastamisele

tahistust ei tee ja püssi roostemineku korral kedagi ei vabanda.

Panen igale jahimehele jiidame peale järgmised sõnad: kõigepealt anna loerale jüüa, siis puhasta püüs ja peale seda istu ise einelauda.

Jahinaljad.

Imelik!

Pühapäewakütt (Laseb tedre peale ja tedrel langeb üks sabasulg): „Kuule, külamees, kas sa ei näinud, kuhu see teder kukkus?“

Külamees: „Ei kukkumist ei ole näinud, — kägu ka veel ei „kuku“...“

Pühapäewakütt: „Imelik! kuidas ta ei kukkunud? Ma ise nägin, kui suled lendasid!...“

Külamees: „Jah, kahju küll! Suled lendasid ja wiisid ka liha kaasa!...“

Hea lootus.

Metsaülem: (Pühapäewaküttele, kes keelatud ajal jänesejahile läheb): „Kuule, kulla sõber, ei oleks sinust küll sarnast asja uskunud, et keelatud ajal jänest lased!“

Pühapäewakütt (kes ilal jahil midagi ei ole saanud): „Kas, herra metsaülem, tõesti juba arwate, et ma jänese maha saan lasta?“

Head rebase taksikoerad.

Mihkel: „Mul oli nii hea taks, et veel wana-duses, kui enam käia ei jõudnud, tõi mitu sülda maaalt urust rebase pojad välja.“

Jaan: „Mul oli jälle nii hea taks, et alati paarisaja sammu peale rebase lõhna ära tundis ja kui ära suri, tegin tema nahast omale westi, karwad

wäljaspoole, ja kui praegu veel rebane 50 sammu lähedusse tuleb, ajab minu taksinahast west karwad pästi.“

Surijale peab andeks andma.

Metsawaht: „Ometi kord sain su kinni püüda! Kas sa ükskord salaküttimist ei jäta?“

Salakütt: „Ei, naaber, ma ei olegi salakütt! Naine ajas mu elu nii hapuks, et tulin metsa ennast maha laskma.“

Mitmesugust.

Metskonna kantsleil.

Metskonna elu ja asjaajamise peatufoonets on metskonna kantsleil, ja temas töötaw kantsleilipersonaali wilumusest, waatutulelikkusest ja ostufest oleneb suurel määral, kuidas hästi ja kiirelt metskond riiklises ja rahwamaajanduslises mõttes töötada võib ning kohaliku rahwa soovide ja nõudeid täita suudab.

Metskonna kantsleil töö seisab koos kolmest osast: 1) warustada kohalike elanikke, riigi- ja omavalitsusametust ja ettevõteteid metsamaterjaliga; 2) täita riigikohustusi ja metsade peawalitsusest ning maakonna metsaülemalt saadud ettekirjutusi ja 3) pidada metsa ja selle materjali arvestamisel tarwisarvina waid raamatuid ja seadida kogu wastawaid aruan-
beid. Peale selle lasub kantsleil peal ka palju muud tõrmoalisi kohustusi.

Metsamaterjalide saawutamise rahwale oli enne metsade riigistamist lihtne: oli tarwis minna metsa-
härva juure, maksra raha ja antud tähega pöörduda wastawa metsawahi poole wuude kättesaamisel. Nüüd on metsamaterjalide kättesaamine palju keerulisemaks muutunud ja nõuab palju rohkem aega. Rahwas, kes jelle uue korraga veel wähe harjunud, arweldab rahwulolematust pikalise asjaajamise pärast ja süüdistab jelles tihti just kohalike ametnike, kes jelles aga juuugi süüdi ei ole, waid asjade pikale-
wenitamine on seletatav jelleaga, et nüüd on riik metsade omanik, kuma aga riiklised ametused palju aeglasemalt töötawad kui eraajutused.

Nüüd ei saa eitada, et metskonna kantsleil personaali tööstusest, wilumusest ja kahitusest palju ole-
neb. Metskonna kantsleil hingeks on asjaajaja. Kui-
word hästi see oma kantsleil metsade peawalitsuse

ringlinjade nõuete järele siise jada ostab, niivõrd hästi ja ülemaalt kui asjaajamine. Metskonna asjaajajad on nii mitmete liige haridusega ja protitilaga, et ühtlast asjaajamist meie metskondades leida ei ole. Pealegi, halbade palgoolude tõttu, vahetavad tihti ami lohti, mis metskonna töövõimele peale halvamaalt mõjub, eriti kantsleleitöö peale. Hädapärast oletas tavaliselt korraldada lühiteajalisi kutsusi metskonna asjaajajatele ja tõsta, täiendada ning ühtlustada nende teadmisi. Olen mitmeid metskonna kantsleleides käinud, kuid igal pool olen tähele pannud ühegi raamatupidamisviisi.

Täpasi pöörates metskonna kantsleleitööde juure, peab tähendama, et metjamaterjaliga kohaliku rahva varustamine on täiesti metskonna metjauloma asi ja sünnib vastavate ringlinjade põhjal, silmas pidades metjamajanduslikki huviid — tema äranägemise järele. Kirjavahetus ja ettekirjutused täidetakse metskonna asjaajaja poolt metskonna metjauloma näpunäidete järele, kuna raamatupidamist asjaajaja poolt toimetatakse.

Metskonna raamatupidamine selle sõna täies mõttes on veel väljakujunemata. Metjade peavalitsus vahetab wanu raamatuvorme ja raamatuid uute vastu ümber, parandades ja lihtustades siin ja seal materjalide arvestamist ja raamatupidamist üldse. Kuid kõige selle peale vaatamata on metskonna raamatupidamine väga teeruline, aegaraiskaw ja nõuab juurt wilumust ning asjatundmist, sest metskonna raamatupidamine ei ole mitte "ht kantsleleitöö, waid eriline. Raamatupidamise lohkudestest peab jaama selge pildi metskonna majanduse käiaust; kuid mitte jeda üffi, waid löit andmed ja raamatud peawad terged kontrolleerida olama, mis aga praegu peatavate raamatute ja nende pidamisviiside juures tihti wõimata on. Raamatute põhjal seatakse kokku aruandeid: ehitels kuubeviisi ja siis terve aasta kohta. Et nüüd õiget pilti ja ülemaadet saada, peab löit tööd aruanetes korraldult ja dieti tehtama, ja see on juba väiesti metskonna asjaajaja töö. Harwa peab ka metjale eht tema abi, kui see kantsleleitööd elab, raamatuid. Kuid neilt mõlemalt, kui tõrgema metjaasjanduse hariduse saanud isikuilt, ei tohtis mitte nii palju kantsleleitööd nõuda, sest nende pealegenus peab olema pühendatud just metjale, tema kaswami- sele ja ramiisamiisele.

Seltoodust on näha, et just metskonna asjaajaja peal lajub juur wastutus ja töõrohtus, ja et wilunud, töõdamastaja ja korralik asjaajaja wõib metskonna elu ja asjaajamise peale hästi mõjuda, ja ka ümberpöõrdult.

Peatult pikemalt veel raamatupidamise juures, kuid arwan, et käesolew kirjeldus wenib pikale, tahan teine lord, toimetuse lahke loaga, sõna wõtta metskonna kantsleleitöö asjaajamise kohta, kuid siin aga siiski veel natuke peatada metskonna asjaajajate palgade juures. Minult see, kellel on pikemalt tegemist olnud metskonna kantsleleitöö, wõib jutustada, kuidas seal tööd tehakse. Hommiku warakult on algus, õhtu hilja ja üegi keskööl on lõpp. Tehtakse hooliga 10—14 tundi päewas tööd; elatakse rahwale, roheliise metjale, kantsleleitöö. Aidatakse kaasa noore riigi majanduselu ülesehitamisel. Tehtakse tööd laebamata, et palg on wäike, et wasta elumõuetele. Kongressidel on wastu wõetud resolutsioonid, on palutud palgakõrgendust, kuid löit on seni tagajärjeta olnud. Tundub, nagu oleks kallaq liig nõuda ainult ühest toidamistööd — riigiametnikkudele — riigi toetamist suuremal määral, kui teistelt.

Kuid lootus tulewikist, mis eht metjaametnikkude majandusliku paranemist toob, armastus roheliise, mähawa metja, meie rahwa ja noore riigi wastu, annab eht meile, metjaametnikkudele jõudu ja pühkust edaspidisele loowale tööle.

Kokk Lillis, järgijel 1923. a.

S. Schulz.

Laewaehitusmetjadest.

"Riigi Teataja" nr. nr. 43 ja 146 — 1923. a. wälja kuulutatud: „Ruulaewade ehitamise toetamise seaduse" ja põllutöõministri määruse alusel sellesama seaduse ramiitamise kohta, on metjade peawalitsus andmete kogumisele ajunud, millised metjad peab laewaehitusmetjadest määratama. Kõige pealt on kawatsetud eraldamistöödega Pärnu ja Wiru maakonnas algust teha ja selle järele Saare, Vääne ning teistes maakondades. Tõid kawatsetakse nõnda korraldada, et laewaehitusmetjade eraldamine hiljemalt 1. juuliks 1924. a. lõpetatud oleks.

Uldse kawatsetakse üle riigi umbes 6400 hekt. laewaewatja majanduse alla wõtta.

Kõige siindsamad ja otstarbelohasemad sellets on siirpate puudega ja kitta-aastaringilised I, II bon. männikud I, II bon. männi enamuse ja kuuse ning wäheste lehtpuu juuretegguga puetehtud ja iga bon. tammikud. Merirannast, parwetamise jõgedest ja teistest wäljawaoteedest peatsid laewaehitusmetjad osad mitte laugemal kui 20—30 kilom. olema.

Meriasjanduse peawalitsuse andmete järele on praegune Eesti puust purjelaewastil 18.500 br. reg. ton. juur, mille alleshoidmiseks, arwesse wõttes wananemist ja taotusi, tuleks iga aasta juure ehitada 10% s. o. 1850 br. reg. ton. Sellets lähets tarwis 220.000 tammjalga ehitusmetja eht 5500 palli aastaz (15% tammesid, 80% mändi ja 5% kuusi, lasti wõi saari).

1918.—1922. a. jooksul on Eestis 5200 br. reg. ton. puust purjelaewu ehitatud, milleks umbes 600.000 tammjalga laewaehitusmetja on ramiitatud.

Seltoodud andmete põhjal wõib normaalselt ramiitawat metjajalka aastaz umbes 200.000 tammjalga lugeda. Tegelikult oleneb aga tähendatud materjalide hulk laewaede ehitus-tingimustest ja nende teenistuse wõimalustest, nõnda et selles kuni 100% löitumist wõib olla.

B. R-e.

Põllutöõministri juhtnõõrid metjaseaduse § 197 käsitamiseks.

(„R. L." nr. 8/9 — 1924. a.)

§ 1. Metjaseaduse § 225 põhjal (1906. a. wälja- amie) wolitatakse metjade peawalitsust wõimalust möõda kindla hinnaga, kuid mitte alla kassihinna, metja ja metjaseaduste müükijid toimetama kuni 150.000 marga wäärtuseni igal üffikul juhtumisel järgmiselt:

1. Taksihinnaga:

a) wäljaspool linnade ja alewite piire asuwatele isikutele, kui nad tule- wõi weõnnetuse tagajärjel majanduslikelt niisugusesse seisurorda on satunud, et nende majapidamiste lordaseadmiseks riikline abi tarwial on;

b) ajunkkudele ja riigimaade rentnikkudele põllise pidamise õigusega, nende kruntide peal kaswawaid tarbepuid 3—8 tolli rinna kõrgusest ja küttepuid jämedusest hoolimata;

c) riigiasutustele ja ettevõtetele, kellel äriline iseloom puudub;

d) küttepuid, ahjude arvude vastavalt: kooliruumide, riigi aiatrahaadega töötavate põllumajandusliste õppe- ja katseasutuste ruumide, Eesti Punase Risti asutuste ruumide kütteks; neile omavalitsuse asutustele, kellel omal metsa ei ole, nende ametruumide, haige- ja vaestemajade kütteks. Wigaastatud sõjameeste ühingute liiketele, kes invaltõidid, nende majapidamise tarviduseks kuni 1 kausiulda aastas.

II. Keskmise mõistluspaktumise hinnaga:

a) väljaspool linnade ja alevite piire asuvatele kodanikkudele oma majapidamise tarviduseks;

b) asunikkudele ja riigirentnikkudele, kes maad põlise pidamise õigusega tarvitavad, nende rendimaade peal kasvavaid tarbepuid, mis rinna kõrgusest 9—15 tolli jäävad, kui neid puid mitte tarvitatakse ei ole anda ehitusmaterjaleks naabruses olevatele asunikkudele ja riigirentnikkudele.

III. Keskmise oksjoni hinnaga:

Kõigil annil juhtumistel, kui ostja metsa oma majapidamiseks tarvitab.

§ 2. Kõiki § 1. p. 2. lit. a ja b ja p. 3. all tähendatud kindla hinnaga metsamüüde võib ette võtta ainult nel juhumiistel, kus olulord kiiret metsamaterjaleid müüki nõuab ja võimalik pole oksjoni eh mõistluspaktumist ära oodata ehk kus ette on näha, et oksjoni eh mõistluspaktumisel tarvisminemaid fortimente võimalik ehk otstarbekohane müüa ei

ole. Metsaga kauplemiseks on § 1 järele metsamüüde teostatud.

§ 3. §§ 1. ja 2. ettenähtud kindla hinnaga metsamüüde toimetama võib metsade peavalitsus oma äranägemisel wolitada ka maakonna metsaülemaid kuni 75.000 marga ja metskonna metsaülemaid kuni 25.000 marga juureses igal ükikul juhtumisel.

Toimetusele saadetud kirjandus.

„**Sõdur**“, nr. nr. 2, 3 ja 4 — 1924. a. Sõjaasjanduse ajakiri. Wastutaw toimetaja E. Limberg.

„**Kalaasjandus**“, nr. 34 — 1924. a. Eesti kalameeste hääletandja. Wast. toimetaja E. Webermann.

„**Põlumees**“, nr. 1 — 1924. a. Rahwalik põllumajandusline ajakiri. Wast. toimetaja caand agr. J. Sänerjon.

„**Maanomavalitsus**“, nr. 2 — 1923. a. Eesti maafondade liidu hääletandja. Wast. toimetaja A. Martinson.

„**Eesti Majandus**“, nr. nr. 3 ja 4 — 1924. a. Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri. Wast. toimetaja R. Kõstner.

„**Majaomanik**“, nr. nr. 2, 3, 4 ja 5 — 1924. a. Wast. toimetaja Joh. Mürt.

„**Bankpost aus dem Osten**“, Berlin, 15. Januar 1924 — Nr. 1. Herausgegeben von der Garantie- und Kreditbank für den Osten.

Ajalokhede „**Põhja Kodu**“, „**Wõru Teataja**“, „**Baba Eesti**“ ja „**Rahwalehe**“ järelkorralised numbrid.

Poolametlikud teated.

Metsade Peawalitsuse ringkirjad.

21. jaanuaril 1924. a. — Nr. 819/9.

Sümas pidabes, et peawalitsusel krediidid puudujel võimalust pole lähemal ajal kõigile metsaametnikkudele uusi puudumaad elu- ehk kõrvalhooneid ehitada, mille võtta paljud ametnikud olid sunnitud palwetega peawalitsuse poole pöörama nende omal kulul peawalitsuse poolt antavast kasvav-puumaterjalest fannurahata tarvilisi hooneid ehitada lubada, on peawalitsus küsimuse lahendamiseks riigikontrolliga läbi rääkinud ning leiab võimaliku olevat jarnaseid palwetid näita järgmistel tingimistel:

a) Kõhalkkude metsaülemate poolt tuleb niisugustel juhtumistel loetu teada:

1) vajaduse olt;

2) kasvatajate hoone plaan ja

3) täielik eelarwe, loetu teatud „Tööde määrustite“ §§ ja wabartiigi waltijuse poolt kindlaks määratud hinnakirjade järele (waata peawalitsuse ringkiri nr. 39261/70 — 1923. a.).

b) Samuti on tarwilt wastawa ametnikuga leping sõlmida, mille järele wiimane lohusatad olets lähendatud hoonet peawalitsuse poolt kinnitatud selleskohase plaani ning eelarwe järele omal kulul alles ehitama, kusjuures peawalitsuse poolt tasuta antaw materjal ehitaja poolt omal kulul ümber töötatakse ja kohale weetakse.

Niisuguseid ehituslepinguid võib sõlmida ainult nende metsaametnikkude ja teenijatega, kes oma töö-

alale wastawad, ning sellest ette näha, et nad kaue- mat aega lohtadel piisima jääwad.

Ehituskulud maksetakse peawalitsuse poolt ehitajale wälja kinnitatud eelarwes ettenähtud piirides wastawalt tehtud tööde eest, kui tähendatud hoone tarwis selleskohane krediid lubatakse.

Mis puutub kuni käesolewa ajani teenijate eneste poolt omal kulul juba ehitatud hoonetesse, mille tulud ehitajale seni tasumata, siis tulewad nad, kui nende omandamine riigile wastawa wajadusaktiga tarwilikult tunnustatud, „Riigi Teatajas“ nr. 9 — 1923. a. wäljakuulutatud hoonete hindamise määruste järele hinnata, maha arwates peawalitsuse ehk endise omaniku poolt tasuta antud materjaleid taksihind.

Metsade peawalitsuse juhataja päewatäfus.

25. jaanuaril 1924. a. — Nr. 6.

Kod. Heinrich Wärs määratakse Jäärja metskonna asjaajajaks 16. jaanuarist s. a. arwates.

Kod. Helene Teets määratakse Wiljandi maakonna metsaülemaks kantsleil 4. j. kantsl.-ametnikuks 9. jaanuarist s. a. arwates.

Wõbu metskonna asjaajaja t. t. Johan Siilak kinnitatakse sama metskonna asjaajajaks 1. jaanuarist s. a. arwates.

Kaivere metskonna 3. jst. metsnik Eduard Libo

wabastatate ametist tema enese soovil 1. veebruarist j. a.

28. jaanuarist 1924. a. — Nr. 7.

Wassellina metskonna 3. jst. metsnik Gustav Ruttman wabastatate ametist tema enese soovil 15. veebruarist j. a.

Edmerpalu metskonna abimeeskäilem Arnold Teeli paigutatate ümber tema enese soovil Wassellina metskonda 2. j. metsnikuks 15. veebruarist j. a. arwates.

Watskivi metskonna abimeeskäilema I-baat Mets Mellis paigutatate ümber teenistuse hmoides Edmerpalu metskonda 2. j. abimeeskäilema I-baadiks 15. veebruarist j. a. arwates.

Tartu metskonna abimeeskäilem Johannes Siugaud tõrgendatate sama metskonna 1. j. abimeeskäilemaks 1. jaanuarist j. a. arwates.

Wassellina metskonna abimeeskäilem Richard Madson wabastatate ametist tema sõjaväe teenistusse astumise puhul 15. jaanuarist — 10. maini j. a.

Kirjast.

Küsimused ja wastused.

Küsimine: Kas on demokraatlikes wabariigis tülialt lubatav sunniorjuse wabale kodanikule peale panna? Kui nõuab jeda demokraatiline riigiford, siis mispärast ei ole see üldine? Mii näitels: on ühes metskonnas metsatööliste kohad rahalise rendi all, kuna aga tehes metskonnas sellewastu metsatöölistel peawad ägama liig tõrgete töönormide all. Igal metsatöölistel olgu ühesugused kohustused wabariigi wastu tähta, kas olgu siis sunniorjus üldine eht olgu nende kohad üldiselt rahalise rendi all.

Metsatööline.

Wastus: Metsade peawalitjus on juba läinud aasta algusest peale seisukohale asunud, metsatöölistepa senisel tujul töölepinguid enam mitte teha. Kui sellest põhimõttest mõnes kohas aga siiski mööda on mindub, siis on selleks toha peal erilised põhjused olnud, millest peawalitjus lähematol aegadel siiski üle loodab saada. Seldufets selle juures on muidugi, et metsatöölistel lepingute senisel tujul alasejätmitse ei nõua.

Küsimine: Kas awatate sel sügisel eht edaspidi kawastetaw metsatool Woltweti mõisas ja misügujed oleksid wastumõtmise tingimised? **B. T.**

Wastus: Kui riigiloqu poolt wastaw krediid lubatate ja ruumid ajumikelt kätte saadate, awatate tool weel käesolewal aastal Woltweti mõisas. Oppaeg — 2 aastat. Wastu wõetate 6-klassilise tõrgema rahwakooli haridusega. Kooli lõpetajad määratate metsniku kohtadele; paremad lõpetajad aga ka abimeeskäilematets.

Küsimine: Kas on metjawahil õigus riigiarwel paati nõuda, kui sügisel ja tewadel pea terve wõhtkond pälewat aega weega üle on wjutatud, samuti ei ole sel ajal wõimalit paadita wõhtkonnast wõimalit wõlja pääseda.

Metsawah.

Wastus: Kui paat ametkohuste täitmiseks tingimata tarwilik, tuleb metskonna metskäilema poole pöörduda ettepanetuga, et wiimane eelarwe korras inventaari muretsemiseks lubatud krediidist paadi muretseta.

Küsimine: Kas on see jeaduslik ja lubatud, kui metskäilem sunnib metsnikke ja metjawahete metskonna posti wõdama. Pealegi kui käjutataw elab 10—20 wersta kantseleist eemal, peab ehitets föitma kantseleisse ja sealt postkontori juure ja jälle tagasi, ilma et selle eest eriti taju saats?

Ka jääb wõhtkond sel ajal walwufeta, mida metjawargad kojutamata ei jata.

Walweometnik.

Wastus: Metskondade postiwõet korraldamise küsimus oli juba wiimajel metskateenijate kongressil arutamisel, kus metskade peawalitjuse juhataja seletas, et niikaua kui riigiloqu eelarwe komisjonid postiwõetsummad eelarwest kawakindlast maha kärbitwad ja postiwõet metskondade ülesandets teewad, on metskade peawalitjus sunnitud postiwõetbu nende metskateenijate peale panna, sellel teenistuse kohuste täitmine jeda kõige rohkem wõimaldab. Et wõhtkonnad metjawahete äraoletu aja jooksul järelewalweta ei jääts, peawad metskäilemad korraldama, et wõhtkond selleks ajaks naabri wõhtkonna walweametniku hoole antate.

Kuna lehtkojastel wõimata on föitki wõimalikke juhtumisi sellel alal ette näha, on küsimuse lahendamine metskäilemate hooleks usaldatud, kes weo järjekorra, kohalike tingimisi arwesse wõttes, metjawahete ja tarbetorraal ka metsnikke wahel kindlasti määravad.

Küsimine: Mis peab metskaanetnik eht teenija tegeta, kui tema maja katused niimõrd õigas on, et wiimajel wõimalit oleks parandamiseks tarwilikku krediid nõuda.

Doomed on riigi omad.

Metsateenija.

Wastus: Peab sellest metskäilemate teatama, et wiimajel wõimalit oleks parandamiseks tarwilikku krediid nõuda.

Kirjawastused.

Metsamees: Et Teie oma nime ja aadressi olete liqi liisomata jättnud, siis ei saa Teie küsimust trükkida.

Käesolewa numbriga läheb kõigile tellijatele, kes „Eesti Metsa“ terwe aasta peale on tellinud, Metsa- ja jahimehe kalender-käsiraamat hinnata kaasa.

Wäljaandja: Eesti metskateenijate ühing.

Wastutaw toimetaja: H. Metzje.

Tallinn Eesti Kirj.-üh. trükkkoda, Pikk tä. 2.

Ehituskohtade väljapakkumine.

Awalikul enampakkumisel 23. weebruaril 1924. a. kell 12 renditakse välja Walgas, maakonna metsaülema kantseleis, Nikolai tän. nr. 2, — 99 aasta peale, arwates 1. märtsist s. a., Sangaste metskonnas Keeni jaama juures väljaplaneeritud järgmised ehituskohad: nr. 1—4 ja 7—12, kokku 10 ehituskohta.

Pakkumine võib olla suusõnalik ja kirjalik ja ilma järelpakkumiseta Kirjalikud pakkumised, 20 m. eest tempelmarkidega warustatult, tulewad ühes 50% kautsjoniga pakutud aastarendist kinnistes ümbrikkudes ajutisele pakkumise komisjonile enne suusõnalise pakkumise algust ära anda. Ühele isikule enam kui 2 kohta välja ei rendita. Ehituskohal kasvawat metsa on rentnik kohustatud ära ostma praeguse maksma taksihinnaga pluss 80%.

Rentnik on kohustatud rendilepingut hiljemalt ühe nädala jooksul peale sellekohase teadaande kättesaamise, enampakkumise toimetuse kinnitamise üle alla kirjutama.

Lähemaid teateid väljarenditawate üksuste ja rendilepingu tingimuste üle saab metsade peawalitsuselt — Tallinnas, Sangaste metsaülemalt Keeni mõisas ja Walga maakonna metsaülemalt Walgas, Nikolai tän. nr. 2.

Söepõletamise ahjude väljapakkumine.

Awalikul enampakkumisel 23. weebruaril s. a. kell 12 renditakse välja 6 aasta peale.

1) Wao wallamajas, Porkuni metskonnas, Lebawere wahtkonna kw. nr. 4 ja Linkkaewu wahtkonna kw. nr. 35 peal asuwad söepõletamise ahjud ühes 0,17 t. maa-alaga, mille piirid looduses ära märgitud.

2) Rakke metskonna metsaülema kantseleis, Tammiku mõisas, sama metskonna kw. nr. 25 peal asuw söepõletamise ahi ühes juuresolewa maa-alaga, mille piirid looduses ära märgitud.

Lähemaid teateid väljarenditawate üksuste ja rendilepingu tingimuste üle saab metsade peawalitsuselt Tallinnas ja kohalikelt metsaülematelt.

Metsade peawalitsus.

A.-S. „SILVA“

Tallinnas, Merepuiesteel Nr. 17.

**Telef. kontoris 9-29, 13-80, kaupluses 18-09.
Metsaosakond 13-20.**

Telegrammi-aadress: TALLINN — SILVA.

**Soovitame rikkalikus walikus
kuiwi hõweldatud ja hõwelda-
mata**

**kuuse- ja männilaudu,
kuiwi tamme-, saare-, jalaka-,
kase-, lepa- ja haawalaudu.**

Ümmargusi ja kanditud

palke,

kõigis nõuetawates pikkustes ja jämedustes.

Ümmargusi ja saetud

latte.

**Saeweskis wõetakse jälle vastu ja täidetakse
rutuliselt igasuguseid tellimisi. Ostame iga-
sugust metsamaterjaali piiramata arwul.**